

Inkarnace ve filosofickém smyslu

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 23. 7. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 23. 7. 2007

Inkarnace ve filosofickém smyslu

V jistém smyslu se myšlenka „inkarnace“ (vtělení) objevuje v nejrůznějších podobách v mnoha starých mýtech (nejen orientálních, ale i starořeckých). Necháme-li stranou případy, kdy jde o pouhou změnu vzhledu, případně o jakýsi převlek (např. když Zeus na sebe bere podobu krásného a mírného bílého býka apod.), jakož i případy přímého působení božského povzbuzování nebo trestání, eventuálně zasahování do průběhu dějů (např. do zápasu nebo bitvy), což vlastně pod kategorií „inkarnace“ přísně vzato nepatří, zbývá jen jakýsi symbolismus, který především v přírodních, opakujících se dějích vidí přímé „ztělesnění“ božského působení, a doporučuje v podobě mysterií i zasvěcenému člověku jakýsi návrat k tomu „před-přírodnímu“ a „pra-původnímu“, v němž je viděno a zaslíbeno „vysvobození“ i z oněch opakujících se dějů a ustavičných návratů. „Inkarnace“ je tak něčím pouze prostředním a prostředním, je to pouhý „způsob“, „forma“, takže nejen ztělesnění, ale tělo samo (SARX, caro) je jen nezbytným prostředkem, nástrojem, který může a má být vposledu odložen stranou. „Inkarnace“ je tedy v tomto smyslu něčím, co musí být posléze demontováno a destruováno, přímo zrušeno, aby mohlo být dosaženo toho pravého cíle. Zbytky tohoto chápání pronikly i do křesťanství, kde ovšem představují jeden z povážlivých cizorodých prvků (vedle celé řady dalších; jde vlastně o jakési důsledky rozhodnutí pro kompromisy s pohanstvím resp. s obecnou religiozitou, na které je docela pragmaticky třeba zčásti navazovat kvůli snadnějšímu šíření nového učení a nové životní orientace, totiž křesťanské). Ovšem vlastní smysl inkarnace v autenticky křesťanském pojetí je právě opačný, ve svém zaměření obrácený: nejde vposledu o vysvobození z těla, tedy o „dekarnaci“ nebo „exkarnaci“, ale o hledání a nacházení smyslu pro další a další vtělování a o provádění, uskutečňování smyslu právě v tomto vtělování a skrze ně. Inkarnace v křesťanském smyslu znamená tedy opak osvobození ze světa a z dějin, nýbrž naopak osvobození pro svět a pro dějiny. Proto také nejde o imitatio Christi jako poslední cíl, nýbrž o něco, co je vždy znovu pokusem o „více nad to“. Inkarnace znamená, že každý člověk má ve svém životě dělat vše pro to, aby se aspoň něco z toho projevilo jako krok kupředu, na který mohou navazovat také ti druzí. (A náleží k podstatě věci, že předpokladem každého takového kroku vpřed a výš je zase navazování – ovšem kritické a selektivní navazování – na to, co už udělali jiní.) Nejde o záchranu před smrtí, nýbrž o to, aby život i smrt znamenaly něco pozitivního, tj. smysluplného. – Je velká otázka nakolik tohle pochopí také teologové a církve.

(Písek, 070723-2.)